Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 12 koron rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 10. i 25. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 23. Dnia 10. grudnia 1900. XXVII. rocznik.

Nakładem Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Tadeusz Romanowicz.**

Po Zjeździe.

Tegoroczny Zjazd delegatów Związku — śmiało do pomyślnych zaliczyć możemy. Ubolewać można jedynie nad tem, że jak co roku, tak i na ten Zjazd znaczna liczba Towarzystw związkowych nie wysłała swoich delegatów. Reprezentowana była połowa stowarzyszeń — a jakkolwiek do tego przywykliśmy już od dawna — jakkolwiek w innych instytucyach bywa nieraz znacznie gorzej — to jednak jeżeli która, to nasza organizacya pod względem ścisłej obowiązkowości przodować powinna i wszystkim innym chlubnym przyświecać przykładem. A to tem bardziej — że jak wszędzie, tak i tu spełnienie obowiązku jest zarazem wykonaniem prawa — a zaniedbanie jednego i drugiego może i dla całej organizacyi i dla poszczególnych jej członków stać się szkodliwem. Miejmy nadzieję, że za rok — a będzie to pierwszy Zjazd w nowem stuleciu — nie będziemy potrzebowali powtarzać tej skargi.

Pozatem możemy na ten Zjazd i jego wyniki spoglądać z pełnem zadowoleniem. Nie zmieniło się nic na gorsze pod względem powagi obrad także i w tych niewielu wypadkach, w których ścierały się ze sobą różne zdania — ani pod względem bardzo gorliwej i sumiennej pracy delegatów w komisyach i w plenarnych naradach. Ludzie pracy — nie tracą słów na bezcelowe gadaniny, co mają na sercu i w myśli wypowiedzą szczerze a krótko — więc też suma roboty dokonanej w niedługim stosunkowo czasie jest wcale poważna.

Jak czynności Wydziału w okresie od ostatniego Zjazdu — tak też i obrady tegoroczne głównie zwracały się do wewnętrznej organizacyi Towarzystw, do jej wzmocnienia i ustalenia. Zjazd zajął co do sprawy kontroli zupełnie to samo stanowisko, jakie zajmuje Wydział Związku — główny, najważniejszy nacisk kładzie na wewnętrzną, miejscową kontrolę bez zapoznania potrzeby ciągłego wzmacniania i udoskonalania centralnej, związkowej lustracyi. Zgodność zapatrywań Zjazdu a Wydziału, objawiona także i uznaniem, z jakiem Zjazd przyjął zarówno sprawozdanie z czynności Wydziału Związku jak i sprawozdanie lustracyjne — daje rękojmię, że te dwa czynniki, kontrola miejscowa i lustracya związkowa, będą się wzajemnie wspomagać i uzupełniać — ażeby wszelkie możliwe wadliwości i usterki w wewnętrznej gospodarce stowarzyszeń usunąć. Drugą sprawę wewnętrznej organizacyi, sprawę urzędników stowarzyszeń, załatwił Zjazd zgodnie z wnioskami Wydziału, kierując się dwiema przewodniemi myślami: zapewnieniem poszczególnym Towarzystwom urzędników fachowo uzdolnionych a co do osobistych kwalifikacyj i zaufania dobrze zaleconych — i zabezpieczeniem tym urzędnikom exystencyi. Sprawa ważna — w której znowu konieczne jest współdziałanie stowarzyszeń i Wydziału Związku, jeżeli cel ma być osięgnięty a uchwały nie pozostać na papierze

Jako wąż morski naszych Zjazdów — sprawa podatkowa — i tego roku znalazła się na porządku dziennym Zjazdu. Dokuczliwości, pochodzące z mylnego rozumienia i tłómaczenia ustaw podatkowych, z tego ducha fiskalizmu, który dąży tylko do tego, aby surowość ustaw ile możności w wykonaniu jeszcze zaostrzyć — a ulgi w ustawach przyznane, ile możności sprowadzić do najciaśniejszych granic — nie ustaną, jeżeli przeciwko nim nie będziemy się

bronić z całą możliwą energią, jeżeli obrony tej w żadnym wypadku nie zaniechamy, choćby szło o najdrobniejszą sumę pieniężną. Opodatkowani, czy to są jednostki, czy ciała zbiorowe, powinni chętnie płacić wszelki podatek, który się należy — ale bronić swego prawa z całym uporem, idąc aż do trybunału administracyjnego, jeżeli od nich żądają czegoś, co się nie należy — chociażby szło o ułamki koron. Bo nie o te drobne kwoty idzie — ale o prawo i o niedopuszczanie precedensu, który przez zaniedbanie zasadniczej obrony może stać się bardzo dotkliwym, jeżeli w innym wypadku większe sumy będą w grze. Do takiej obrony zachęca uchwała Zjazdu. Nie założylibyśmy się o to, że i na przyszłym Zjeździe będzie jeszcze mowa o takiej obronie!

Ustalenie sprawy wkładek oszczędności, które były atakowane z początku przez władze skarbowe, następnie przez administracyjne, a teraz i przez sądy rejestrujące — jest bardzo ważnym punktem zwrotnym. Wygrana w najw. trybunale sprawa ta znika z porządku dziennego jako sprawa obrony praw, bo obrona ta odtąd nie będzie potrzebna. Zjazd potrzebował tylko przyjąć do wiadomości, że sprawa wygrana i dać stowarzyszeniom wskazówkę, jak z tej wygranej skorzystać — i tak się to stało.

Znamienną cechą tegorocznego Zjazdu, odróżniającą go od poprzednich — jest poruszenie sprawy stowarzyszeń zarobkowych w rękodziełach. Znana ona jest dobrze czytelnikom *Związku*, który o niej kilkakrotnie pisał, torując niejako drogę uchwale Zjazdu. Więc się nad tem nie rozwodzimy — a wyrażamy tylko życzenie, iż tej przez Wydział Związku poruszonej sprawie, zarówno Wydział sam jak i stowarzyszenia miejscowe, nie dadzą przejść do kategoryi pobożnych życzeń — pozostających bez wykonania.

Najważniejszym jednak wypadkiem tegorocznego Zjazdu jest wiadomość o dokonanej już subskrypcyi na Bank Związkowy — o zapewnieniu całego kapitału, o prawdopodobnem wejściu tej instytucyi w życie już w najbliższym czasie. Dwudziestopięcioletnie pragnienia i życzenia i usiłowania Związku zostaną przecież spełnione. Ta własna, wspólna instytucya stowarzyszeń — nie tylko materyalne pożytki przynieść powinna w ułatwieniu kredytu i w regulacyi obiegu gotowki między poszczególnemi stowarzyszeniami. Nie mniej ważne powinne być pożytki moralne — w poczuciu się do własnej siły, w tej spójni, jaką pomiędzy Towarzystwami związkowemi Bank związkowy stać się powinien, w tej sile wewnętrznej, jaką dać powinien całej naszej organizacyi. Liczymy na to, że tak będzie — a pragniemy tylko, żeby się to zaczęło jak najprędzej.

Zjazd dał i Wydziałowi Związku i poszczególnym stowarzyszeniom poważne zadanie do spełnienia a przynajmniej do zapoczątkowania w okresie do następnego Zjazdu. Pracy mamy przed sobą nie mało — sił do niej niech wszystkim doda objawiona na Zjeździe solidarność, łączność i wierność zasadzie własnej pomocy i liczenia na własne siły.

PROTOKÓŁ

XXVI. zwyczajnego walnego zgromadzenia

delegatów Związku

stow. zarob. i gosp. w Galicyi z W. Ks. Krakowskiem,

odbytego we Lwowie

w sali Koła literacko-artystycznego (Gmach Skarbka)

w dniach 23. i 24. listopada 1900 r.

I. Posiedzenie z dnia 23. listopada 1900 r.

Porządek dzienny:

I. Zagajenie Zgromadzenia przez Prezesa Związku.
II. Legitymacya delegatów stowarzyszeń (§. 9. statutu).
III. Wybór przewodniczącego Zgromadzenia i jego zastępcy (§. 13. statutu).
IV. Sprawozdanie Wydziału z czynności za czas od 1. października 1899 do 30. września 1900 r.
V. Sprawozdanie Wydziału o dokonanych w ciągu roku 1899/900 lustracyach.
VI. Sprawozdanie komisyi kontrolującej o zamknięciu rachunkowem za rok 1899, oraz przedłożenie budżetu na rok 1901.
VII. Sprawozdanie Wydziału w przedmiocie Banku związkowego.
VIII. Wnioski Wydziału Związku:
  a) w sprawie mianowania urzędników w stowarzyszeniach związkowych;
  b) w sprawie orzeczenia Najwyższego Trybunału o wkładkach oszczędności;
  c) w sprawach podatkowych;
  d) w sprawie stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w rękodziełach.
IX. Wnioski stowarzyszeń i delegatów.

ad I. O godz. 9·38 m. rano, otworzył posiedzenie Prezes Związku p. Wojciech Biechoński, a stwierdziwszy obecność statutem wymaganego kompletu i prawomocność Zgromadzenia, zwołanego zgodnie z §. 8—12. statutu, powitał przybyłych delegatów, i w obszerniejszem przemówieniu dał pogląd na rozwój stowarzyszeń w czasie od ostatniego Zgroma-

dzenia, na ważniejsze zdarzenia w życiu stowarzyszeń i czynności Wydziału w tym okresie, na trudności, z jakiemi musiano walczyć i wyraził pewność, że stowarzyszenia, wierne zasadom pomocy własnej i solidarności, zwalczą te trudności i nadal pomyślnie rozwijać się będą. W końcu w gorących a podniosłych wyrazach poświęcił serdeczne wspomnienie b. Prezesowi Związku ś. p. Stanisławowi Szczepanowskiemu, oddał cześć jego wielkim zasługom dla podniesienia przemysłu w tym kraju, jego wielkiemu talentowi i tak gorąco miłującemu Ojczyznę i całkowicie jej poświęconemu sercu. Niemniej serdecznie wspomniał mowca o ś. p. Drze Alfredzie Bandrowskim, zasłużonym pracowniku na polu stowarzyszeń a w ostatnich latach czynnym członku Wydziału, tudzież o ś. p. Hipolicie Szaneckim, długoletnim dyrektorze Towarzystwa zaliczkowego w Mielcu, uczestniku powstania w r. 1863 i sybiraku, wreszcie o Adamie Bieleckim, założycielu Towarzystwa w Husiatynie.

Wszystkich wspomnień wysłuchali zgromadzeni stojąco — i na wniosek Prezesa uchwalili ten wyraz wdzięcznego hołdu dla pamięci zmarłych zapisać w protokole.

Po przemówieniu tem otworzył Prezes obrady nad dalszemi punktami porządku dziennego XXVI. Walnego Zgromadzenia delegatów.

ad II. Na wezwanie sekretarza Związku, przystąpiono do sprawdzenia legitymacyi delegatów stowarzyszeń. Stwierdzono, że obecnych delegatów jest 74 reprezentujących 85 stowarzyszeń, a mianowicie:

Bełz, Tow. zalicz., Dr. Henryk Dankner; 2. Biała, Tow. kred. i oszcz., Ludwik Lewicki; 3. Bircza, Tow. zal. i 4. Bircza, Pow. Tow. handl., Dr. Józef Marynowski; 5. Bochnia, Tow. zal., Stanisław Matwij; 6. Borszczów, Pow. Kasa zal. i oszcz., Teofil Witosławski; 7. Bóbrka, Tow. zal., Dr. Tadeusz Gabryszewski; 8. Cieszanów, Tow. zal., Dr. Jacek Jabłoński; 9. Cieszyn, Stow. oszcz. i poż., Hilary Filasiewicz; 10. Czerniowce, Bukowiń. polskie Tow. zalicz. i oszcz., Adolf Wiesiołowski; 11. Czortków, Bank zal., Tadeusz Romanowicz; 12. Dębica, Tow. wzaj kred. i 13. Dębica, Tow. handl., Henryk Zauderer; 14. Dobczyce, Stow. oszcz. i poż., „Wzaj. pomoc“, Józef Strzyżowski; 15 Dobromil, Towarz. zalicz., Leon Steciak; 16. Drohobycz, Tow. zal., Dr. Wiktor Lechowski; 17. Dubiecko, Tow. zal., Mieczysław Darowski; 18. Gliniany, Tow. zalicz. i 19. Gliniany, Tow. tkackie, Ks. Filemon Reszetyłowicz; 20. Głogów, Powiat. Tow. zalicz., Rudolf Menerka; 21. Gorlice, Tow. zalicz., Wojciech Biechoński; 22 Gorlice, Tow. dla handlu przem. i roln., Wacław Pieniążek; 23. Grybów, Tow. zalicz., Wojciech Biechoński; 24. Grzymałów, Kasa zalicz. „Pomoc“, Ks. Aleksander Walenta; 25. Jarosław, Tow. zal, Waleryan Baczyński; 26. Jasło, Towarz. zalicz., Dr. Roman Adamski; 27. Jaworów, Tow zal., Jan Konopka i Grzegorz Szczyrba; 28. Kałusz, Tow. zal., Dr. Adolf Wurst; 29. Komarno, Tow. zalicz. i 30. Komarno, Tow. tkaczy, Ks. Władysław Frydel; 31. Kraków, Tow. kred. ręk. i przem., Wincenty Kornecki; 32. Krosno, Tow. zal., Dr. Dyonizy Mazurkiewicz; 33. Krosno, Chrześć. Tow. wyrobu i sprzedaży szat liturg., Wincenty Jabłoński; 34. Kulików, Kasa zal. „Nadzieja“, Franciszek Schofer; 35. Kuty, Kasa zal. i oszcz., Józef Czaykowski; 36. Limanowa, Tow. zalicz. i ochr. własn. ziemsk., Wincenty Potocki; 37. Lisko, Tow. zal., Dr. Jan Strutyński; 38. Lubaczów, Stow. zalicz., Dr. Henryk Szymański; 39. Lwów, Bank zalicz., Władysław Terenkoczy; 40. Lwów, Tow. wzaj. kred., Dr. Kazimierz Krygowski; 41. Lwów, Tow. zal. urzędn. poczt, Kazimierz Łaski; 42. Lwów, Lwowsk. Tow. zal., Piotr Bieniaszewski; 43. Lwów, Bank dla ubezp. i przem., Piotr Szczepański; 44. Lwów, Spółka kredyt. budown., Wincenty Rawski; 45. Lwów, I. Związkowa drukarnia, Albin Todschindler; 46. Lwów, Związek handl. dla kółek roln. i sklep. wiejsk., Dr. Bronisław Dulęba; 47. Lwów, Towarz. wydawn., Jan Popławski; 48 Lwów, Kraj. Związek przemysł., Wenanty Szydłowski; 49. Lwów, Kraj. Spółka wytwórcza przybor. szkolnych, Stanisław Majerski; 50. Łańcut, Kasa oszcz i zalicz. i 51. Łańcut, Tow. produkc i handl., Bolesław Żardecki; 52. Mielec, Tow. zal., Karol Madejski; 53. Mikołajów, Kasa zal. „Nadzieja“, Władysław Terenkoczy; 54. Milówka, Stow. oszcz. i poż. „Opatrzność“, Józef Stępień; 55. Mościska, Tow. zal. i 56. Mościska, Pow. Tow. handl, Leopold Masiuk; 57. Nadwórna, Kasa zalicz. i 58. Nadwórna, Spółka owocarska, Michał Garbiak; 59. Nowy Sącz, Kasa zalicz., Jan Kosman; 60. Obertyn, Kasa zal. i oszczędn., Witold Jastrzębski; 61. Podgórze, Stow. oszcz i poż. „Wzajemna pomoc“, Józef Stępień; 62. Podhajce, Towarz. zalicz., Franciszek Garczyński; 63. Przemyśl, Kasa zalicz. rzem. i roln., Michał Osiński; 64. Przemyśl, Tow. zal. rolne, Eugeniusz Kusiba; 65. Przemyślany, Tow. zaliczk., Bronisław Zamorski; 66. Rohatyn, Tow. zal., Seweryn Manastyrski; 67. Rymanów, Tow.

zal., Jan hr. Potocki; 68. Sambor, Kasa zalicz. rzem. i roln., ks. Franciszek Rabiej; 69. Skałat, Tow. zal. i kred., Dr. Arnold Ehrlich; 70. Skawina, Stow. poż. i oszcz., Władysław Dembiczak; 71. Stanisławów, Bank zalicz., Włodzimierz Doboszyński; 72. Stryj, Tow. zalicz., Alfred Liszka; 73. Szczerzec, Pow. Kasa zalicz., Cyryl Malicki; 74. Tarnów, Tow. zalicz., Tomasz Fusiarski; 75. Tłumacz, Stow. kred. „Oszczędność", Józef Kruszelnicki; 76. Tuchów, Kasa zalicz. i oszczędn., Henryk Zauderer; 77. Turka, Pow. Tow. zal., Artur Pędracki; 78. Tyśmienica, Kasa zalicz. „Wiara" i 79. Tyśmienica, Tow. kuśnierzy i białoskórników, Jan Moniak; 80. Ulanów, Tow. zal., Stefan Zabierzewski; 81. Wadowice, Kat. Tow. roln. zalicz., Dr. Tadeusz Starzewski i Kornel Żaroffe; 82. Zbaraż, Tow. zalicz., Władysław Prytyka; 83. Złoczów, Kasa zalicz., Ksawery Dębicki; 84. Żółkiew, Kasa zalicz. i oszczędn., Alfons Borowski; i 85. Żydaczów, Pow. Kasa zalicz. i oszcz., Jan Szczurkowski.

ad III. Na wniosek jednego z delegatów, wybrano przewodniczącym Zgromadzenia p. Dra Adolfa Wursta z Kałusza, zastępcą p. Jana Kosmana z Nowego Sącza i ks. Władysława Frydla z Komarna.

P. Dr. Adolf Wurst dziękuje za wybór i zaprasza na sekretarzy pp. Dra Tadeusza Gabryszewskiego z Bóbrki i Józefa Czaykowskiego z Kut, poczem przystąpiono do porządku dziennego.

ad IV. Sprawozdawca Wydziału, p. Tadeu z Romanowicz, przedkłada drukowane i rozdane obecnym sprawozdanie z czynności Wydziału Związku, za czas od 1. października 1899 do 30. września 1900 r. i w krótkiem przemówieniu wspomina o najważniejszej czynności Wydziału — w kierunku wzmocnienia wewnętrznej kontroli w stowarzyszeniach. Sprawozdawca wnosi o zwolnienie go od czytania drukowanego sprawozdania a przekazanie tej sprawy do osobnej komisyi, co też bez dyskusyi uchwalono.

ad V. Lustrator związkowy, p. Ignacy Domagalski przedkłada sprawozdanie Wydziału z lustracyj, odbytych od ostatniego Walnego Zgromadzenia. Po uwolnieniu referenta od czytania drukowanego i rozdanego sprawozdania — Zgromadzenie przekazało je do oceny komisyi lustracyjnej.

ad VI. Imieniem komisyi kontrolującej zdawał sprawę p. Dr. Adolf Wurst, odczytał zamknięcie rachunków za rok 1899, które było zamieszczone w drukowanem sprawozdaniu Wydziału — i wniósł o udzielenie absolutoryum Wydziałowi Związku z rachunków za rok 1899, co uchwalono jednogłośnie.

Preliminarz budżetu na r. 1900 odesłano do komisyi budżetowej.

ad VII. Z porządku dziennego miało nastąpić sprawozdanie Wydziału w przedmiocie Banku związkowego, na wniosek jednak p. Biechońskiego, odłożono to sprawozdanie na następne posiedzenie (dnia 24. listopada b. r.), ponieważ wieczorem (23. b. m.) miało się jeszcze odbyć posiedzenie Wydziału tak, że na następnem posiedzeniu wystąpi już Wydział z konkretnymi wnioskami.

ad VIII. Uchwalono wziąć na porządek dzienny lit. *c)* sprawy podatkowe, których referentem był p. N. Ulmer.

W treściwem przemówieniu przedstawił p. referent niebezpieczeństwa, grożące stowarzyszeniom ze strony władz skarbowych, które z powodu wadliwej interpretacyi ustawy z 25. października 1896 Nr. 220 Dz. u. p. starają się przedewszystkiem pozbawić stowarzyszenia ulg podatkowych, czyniąc trudności przedewszystkiem przez podnoszenie najrozmaitszych wątpliwości, czy stowarzyszenia ograniczają swoje czynności statutowo i faktycznie do członków. Najnowszym pomysłem fiskalnym organów skarbowych jest twierdzenie, jakoby uprawiany w stowarzyszeniach eskont weksli i reeskont ich w bankach, był czynnością, co do której nie można być pewnym, że ogranicza się tylko do członków. Podobne pomysły zagrażają bytowi stowarzyszeń, gdyż w praktyce zamknęłyby im kredyt bankowy w reeskoncie weksli, kredyt najzdrowszy, w obrotach pieniężnych niezbędny. Te i inne sprawy mające wybitną cechę dążności do zupełnego pozbawienia stowarzyszeń ulg podatkowych, — wymagają energicznej akcyi zbiorowej wszystkich stowarzyszeń i ich Związków w Austryi. Wydział Związku wnosi więc co następuje:

1. XXVI. Walne Zgromadzenie delegatów Związku stowarzyszeń, zaleca wszystkim stowarzyszeniom związkowym, ażeby po myśli §. 110. ustawy z r. 1896 regularnie co roku wnosiły fasye do podatku zarobkowego w ciągu 14 dni po zatwierdzeniu rachunków przez Walne Zgromadzenie.

2. Ażeby na wypadek, gdy wymiar podatku zalega, lub w rekursach pozostaje, tworzyły z czystych zysków rezerwy podatkowe.

3. Ażeby uskutecznione wymiary podatków badały we wszystkich szczegółach, bezpośrednio, lub za pośrednictwem biura Związku i przeciw nieprawidłowym wymiarom, nawet w wypadkach drobnych różnic wnosiły rekursy dla spowodowania zasadniczych orzeczeń.

4. Poleca się Wydziałowi Związku, ażeby wniósł do Rady państwa petycyę celem spowodowania rządu

do pouczenia podwładnych organów skarbowych w kierunku należytej, z intencyą ustawodawców zgodnej interpretacyi tej ustawy.

5. Wydział Związku zechce porozumieć się z innymi Związkami stowarzyszeń w Austryi, jako to: ruskim, czeskim, słoweńskim i niemieckim, i zaprosić je do współudziału w akcyi zbiorowej, mającej na celu obronę zagrożonych interesów wszystkich stowarzyszeń w Austryi.

Po dłuższej dyskusyi w której brali udział pp.: Dr. Ehrlich, Zauderer i Zabierzowski, odesłano tę sprawę do osobnej komisyi.

Z kolei referował sprawę stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w rękodziełach p. Romanowicz. Referent omawia w krótkości ekonomiczne położenie rękodzieł, które mogą się podźwignąć i rozwinąć, jeżeli rękodzielnicy za pomocą stowarzyszeń, jak magazynowe, surowcowe, maszynowe i produkcyjne, zapewnią sobie korzyści wielkich przedsiębiorstw. Ustawa przemysłowa dała korporacyom rękodzielniczym możność działania w tym kierunku — ale korporacye to swoje ważne pole działania zupełnie zaniedbały. Nie korzystają nawet ze środków państwowych, któremi ministerstwo handlu na cele podniesienia rękodzieł rozporządza, a które dostają się innym prowincyom, bo tam rękodzielnicy organizują się w stowarzyszenia zarobkowe. Sprawą tą mogą i powinne zająć się stowarzyszenia związkowe i ich Wydział. Referent imieniem Wydziału czyni następujące wnioski:

1. By Towarzystwa związkowe starały się ile możności zakładać spółki o ekonomicznej doniosłości dla rękodzielników, a więc, magazynowe, surowcowe, maszynowe i wytwórcze dla wspólnych dostaw publicznych.

2. Starać się o zainteresowanie tą sprawą korporacyj przemysłowych i ich związków, a dopiero gdyby te stowarzyszenia nie przedstawiały dostatecznego oparcia dla tej sprawy — wytwarzać grona inicyatorów wśród inteligentniejszych rękodzielników.

3. Towarzystwa zaliczkowe powinne przychodzić z pomocą Spółkom kredytem dogodnym, ze zastosowaniem rat spłaty do właściwości przedsiębiorstwa danej spółki.

4. Polecić Wydziałowi Związku, by wypracował wzorowe statuty dla poszczególnych rodzajów spółek rękodzielniczych, jakoteż udzielał rad i wskazówek i użyczał wszelkiego poparcia.

Po ożywionej dyskusyi odesłano wnioski do osobnej komisyi.

Sprawę mianowania urzędników w stowarzyszeniach związkowych, referuje p Terenkoczy. Przedstawiwszy ważność doboru pracowników i wspomniawszy, że już XX-te Walne Zgromadzenie zajmowało się tą sprawą, przedstawia następujące wnioski:

1. Zarządy stowarzyszeń związkowych mają zasięgać w Związku opinii o kandydatach na posady; 2. Wydział Związku winien prowadzić ewidencyę kandydatów; 3. ma być ustanowioną norma w przyjmowaniu urzędników na podstawie świadectw — ma być ustanowione minimum płacy i zapewniona możność awansu; 4. każde stowarzyszenie winno mieć choć jednego fachowo wykształconego urzędnika.

Wnioski te przekazano komisyi.

Wnioski Wydziału Związku w sprawie orzeczenia najwyższego Trybunału co do wkładek oszczędności przedstawił p. Terenkoczy. Mowca zaznaczył, że stowarzyszenia — na mocy orzeczenia najwyższego Trybunału L. 12.029/900 — są uprawnione do przyjmowania wkładek pieniężnych na rachunki bieżące od osób nie będących członkami, — tudzież że wskutek wydania orzeczenia przez najwyższy Trybunał, iż tylko te stowarzyszenia mają prawo do przyjmowania wkładek na rachunek bieżący, które mają odnośne postanowienia w swych statutach, należy powziąć następującą uchwałę:

„XXVI. Walne Zgromadzenie delegatów Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych zaleca tym Towarzystwom, które dotychczas nie mają w swych statutach postanowień o przyjmowaniu wkładek pieniężnych na rachunek bieżący od osób, nie będących członkami Towarzystwa — aby zamieściły takie postanowienia przez odnośną zmianę statutu“.

Ponieważ zaś nazwa „rachunki bieżące“ wywołać może mylną interpretacyę ze strony referentów rządowych, którzy rozumieją przez to także rachunek bieżący czynny, czyli udzielanie kredytu w tej formie, przeto przedstawia p. referent do uchwalenia drugi wniosek:

„Aby uniknąć mylnej interpretacyi władz co do wkładek niečłonków, nazwanych „rachunkami bieżącymi“, oraz aby ustalić nazwę tychże, zaleca się przyjąć oznaczenie nazwy „wkładki oszczędności“.

Obydwa powyższe wnioski przyjęto jednomyślnie, bez odsyłania do osobnej komisyi.

ad IX Z kolei odczytał p. Ulmer dwa wnioski Towarzystwa zaliczkowego w Brzostku, by 1. Wydział Związku starał się o wyrobienie kredytu dla Towarzystw związkowych w Banku Austro-węgierskim — i 2. by poczynił starania, celem wyrobienia książeczkom wkładkowym stowarzyszeń związkowych pupilarnego bezpieczeństwa.

Następnie odczytany został wniosek stowarzyszenia zaliczkowego w Lubaczowie, by Związek sto-

warzyszeń na czas urlopu 14-dniowego urzędników w pojedynczych stowarzyszeniach, delegował swojego urzędnika, któryby czynności w tem Towarzystwie badał, bieżące czynności załatwiał i o stanie instytucyi sprawę zdawał.

Wnioski te odesłano do komisyi dla wniosków.

Delegat Dr. Gabryszewski, postawił wniosek, by Wydział Związku czynił starania u rządu o ograniczenie w udzielaniu koncesyi i w zatwierdzaniu statutów Towarzystw, które pod rozmaitymi formami uprawiają lichwę na prowincyi.

W dyskusyi, która się nad tym wnioskiem rozwinęła, p. Romanowicz dowodził, że najskuteczniejszym środkiem do usuwania takich szkodliwych narośli byłaby reforma ustawy o stowarzyszeniach, lub nowela o przymusowej lustracyi stowarzyszeń.

Wniosek Dra Gabryszewskiego, odesłano do komisyi.

Z kolei przystąpiono do wyboru poszczególnych komisyj, i tak:

a) do komisyi wydziałowej (dla sprawozdania z czynności Wydziału) zostali wybrani — pp.: Baczyński, Darowski, Konopka, Kosman, hr. Potocki, ks. Rabiej i Strutyński.

b) do komisyi lustracyjnej pp.: Garczyński, Kusiba, Dr. Marynowski, Pędracki, Strzyżowski, Szczurkowski i Szczyrba.

c) do komisyi budżetowej pp.: Bieniaszewski, Liszka, Madejski, Menerka, Schofer, Szymański i Wiesiołowski.

d) do komisyi dla wniosków pp.: Dr. Ehrlich, ks. Frydel, Garbiak, Dr. Gabryszewski, Jastrzębski, Moniak, Osiński i Zabierzewski.

e) do komisyi dla spraw stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w rękodziełach pp.: Jabłoński, Kornecki, Majerski, Manastyrski, Pieniążek, Popławski, Rawski i Szydłowski.

f) do komisyi dla spraw urzędniczych pp.: Kowalewski, Matwij, Łaski, Potocki, Dr. Starzewski, Stępień i Zauderer.

Na tem porządek dzienny posiedzenia wyczerpano i przewodniczący zamknął posiedzenie o godzinie 1. minut 30.

Komisye obradowały tegoż dnia od godziny 4. popołudniu do wieczora.

O należytościach bezpośrednich.

Przypominamy jak zwykle wszystkim stowarzyszeniom, szczególnie nowo powstałym, że w myśl ustawy z d. 21. maja 1873 r. Nr. 87. Dz. u. p. mają stowarzyszenia opłacać w miesiącu styczniu i lipcu każdego roku należytości bezpośrednie. W tym celu należy przedłożyć c. k. Urzędowi wymiaru należytości, a gdzie takiego nie ma, c. k. Urzędowi podatkowemu do dnia 14. stycznia, względnie lipca, następujące wykazy: *a)* wpłacone w ubiegłem półroczu udziały; *b)* wypłacone w temże półroczu udziały i *c)* wypłaconą i dopisaną w temże półroczu dywidendę od udziałów. Od każdej z tych sum z osobna liczy się należytość wedle skali I., na podstawie następującego wzoru:

Wykaz należytości bezpośrednich za II. półrocze 1900:

a) Udziały wpłacone wynoszą	9.231 k. 70 gr.	od tego nal. wedle sk. I. 8 k. — gr.
b) „ wypłacone „	2.212 „ 48 „	„ „ „ „ „ 1 „ 60 „
c) dywidenda wypłacona	4.282 „ 52 „	
„ dopisana	629 „ 20 „	
razem dywidenda	5.911 k. 72 gr.	od tego nal. wedle sk. I. 4 k. — gr.
	razem należytość	13 k. 60 gr.

wyraźnie: trzynaście koron sześćdziesiąt groszy, którą to kwotę równocześnie wraz z kontrakwitem składamy, prosząc o pokwitowanie odbioru.

W........, dnia ..... 1900.

Dyrekcya:

(Kontrakwit podpisuje Dyrekcya, stwierdzając że kwotę 13 kor. 60 gr. w kasie c. k. Urzędu podatkowego złożyła).

Należytość dwuprocentowa od książeczek wkładkowych została z dniem 1. stycznia 1898 zniesiona.

Ponieważ niektóre Towarzystwa zaniedbują przedkładania tych wykazów, i opłaty tej należytości, przeto przypominamy, że władze skarbowe, które terminów tych ściśle przestrzegają, mogą zniewolić zarząd do przedłożenia tych wykazów, nakładając na Dyrekcyę karę pieniężną, zaś w razie spóźnienia opłaty poza termin, zastosowują §. 79. ustawy z dnia 9. lutego 1850 r. to jest *wymierzają karę w wysokości trzykrotnej należytości.*

Rozmaitości.

— **Opłaty pocztowe** od wezwań płatniczych władz skarbowych. Bank zaliczkowy we Lwowie wniósł do krajowej Dyrekcyi skarbu następujące podanie:

Od dłuższego czasu podpisany Bank zaliczkowy, odbierając od władz skarbowych wezwanie płatnicze, nadchodzące pocztą, zmuszony jest dopłacać tytułem porta pojedynczą należytość 10 h. względnie 6 h. Taki sam wypadek zaszedł ponownie dzisiaj, jak świadczy załączona koperta urzędu podatkowego w Jarosławiu.

Ponieważ w myśl ustawy z 2. października 1865, art. II. ust. 3, wszelkie nakazy płatnicze władz skarbowych są bezwarunkowo wolne od opłaty pocztowej, pod

warunkiem, jeżeli na zewnętrznej stronie koperty zrobiony jest przez władzę skarbową dopisek: „wolne od porta — urzędownie“, przeto podpisany Bank zaliczkowy uprasza: Wysoka c. k. Dyrekcya raczy na tę ustawę zwrócić uwagę Władz skarbowych sobie podlegających z pouczeniem, że wszelkie nakazy płatnicze są ustawowo wolne od porta, jeśli na zewnętrznej stronie koperty jest umieszczoną dla informacyi urzędów pocztowych uwaga: „wolne od porta — urzędownie“.

Na podanie to otrzymał Bank zaliczkowy od krajowej Dyrekcyi skarbu następującą odpowiedź:

„Na podanie z dnia 7. listopada 1900 l. 4.435 w sprawie listów urzędowych, zawierających wezwania płatnicze władz i urzędów, oznajmia się, że równocześnie poleca się tymże władzom i urzędom przestrzegać ściśle postanowień artykułu V. ust. 2, ustawy z 2. października 1865 Dz. u. p. Nr. 108 i umieszczać bezwarunkowo zawsze na wspomnianych przesyłkach przepisaną klauzulę: Sprawa urzędowa — wolne od opłaty pocztowej“.

— **Ostrzeżenie.** Bank krajowy wystosował do swoich Zastępstw następujący okólnik:

„Bank austro-węgierski zawiadomił okólnikiem Bank krajowy, że począwszy od 1. stycznia 1901 nie będzie przyjmował do eskontu weksli wystawionych na starych blankietach z wydrukowanym w tekście rokiem „189.“ lub „18..“, które przez dopisywanie cyfry „1900“ zwykło się poprawiać, jak również, że będzie uważał w wekslach za błędy formalne wszelkie inne skrócenia określenia dla koron i halerzy jak „K“ i „h“ i takie weksle również bezwarunkowo od eskontu wykluczy.

„Ponieważ Bank krajowy z uwagi na reeskont w Banku austro-węgierskim z jego wymaganiami liczyć się musi, przeto oświadczamy, że również i my weksli odbiegających w którymkolwiek kierunku od powyższych wymogów przyjmować do eskontu nie będziemy, że zatem ściśle przestrzegać należy, aby na nowych blankietach wekslowych, o ile Bankowi krajowemu przedkładane być mają, używano zarówno w polskim jak i w niemieckim języku skrócenia „K“ na oznaczenie Koron, „h“ na oznaczenie halerzy (a nie jak często się spotyka: Kor., Kron., Kr., gr., hel., hal. lub t. p.) przyczem wszakże wypisanie całego słowa „Koron“ lub „halerzy“ nietylko w miejscu przeznaczonem na wypisanie waluty wekslowej słowami, ale i w nagłówku, za błąd uważanem nie będzie, lepiej jednak i tego w nagłówkach weksli unikać.

„Liczymy więc, że WPanowie tak we własnym jak i w interesie klientów, korzystających z pośrednictwa Zastępstw zechcą ściśle trzymać się tych wskazówek“.

Jakkolwiek okólnik ten Banku krajowego rozesłany został tylko Zastępstwom — ostrzegamy jednak wszystkie stowarzyszenia, korzystające z reeskontu w publicznych instytucyach pieniężnych, ażeby się do zawartych w okólniku wskazówek ściśle zastosowały — bo mogłyby się narazić na odrzucenie przesłanych do reeskontu weksli, któreby wskazówkom tym nie odpowiadały.

Ruch stowarzyszeń.

Wykaz lustracyj, przeprowadzonych w miesiącach październiku i listopadzie r. b.:

I. Lustrator związkowy p. I. Domagalski zlustrował stowarzyszenia:

1. Powiat. Tow. zal. w Brzozowie;
2. Towarz. kowali w Sułkowicach;
3. Spółkę ślusarską w Świątnikach górnych.

II. Sekretarz Związku, p. N. Ulmer:

4. Towarz. zal. w Cieszanowie (wspólnie z p. W. Biechońskim);
5. Towarz. zal. w Jaworowie.

III. Prezes Związku, p. W. Biechoński, jak wyżej, wspólnie z p. N. Ulmerem, Tow. zal. w Cieszanowie, i wspólnie z dr. Lechowskim Towarzystwo zaliczkowe w Czerniowcach.

IV. Delegat Związku, dr. W. Lechowski:

6. Bukow. pol. Tow. zal. w Czerniowcach.

V. Delegat Związku, p. L. Paszkowski:

7. Tow. zal. w Ustrzykach dolnych.

VI. Delegat Związku, p. J. Strzyżowski, referent Banku krajowego:

8. Tow. zaliczkowe w Brzostku;
9. Tow. zaliczkowe w Mielcu;
10. Pow. Kasę zal. i oszczędn. w Nisku;
11. Stow. oszczędn. i poż. w Pilźnie;
12. Kasę zal. i oszczędn. w Rudniku;
13. Towarz. zaliczkowe w Ulanowie.

Razem dokonano lustracyi 13.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

Nowe stowarzyszenia:

Bobrka. Powitowe Towarystwo kredytowe, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką. (Powiatowe Towarzystwo kredytowe).

Statut z dnia 7. lipca 1900. zarejestrowany dnia 4. sierpnia 1900. w sądzie krajowym jako handlowym we Lwowie. L. cz. Firm. 1.518, stow. II. 234.

Drohobycz. Bank ludowy (Volksbank in Drohobycz), stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Statut z dnia 1. marca 1900. zarejestrowany w sądzie obwodowym w Samborze, dnia 13. października 1900. L. cz. Firm. 191/900.

Dyrekcya: Aron Żupnik, Dawid Wechsler i Dr. Maurycy Pachtman.

Zmiany statutu:

Lwów. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza, że przy firmie: „Zjednoczone fabryki syropu i cukrów we Lwowie, stowarzyszenie zarej. z ograniczoną poręką“ dnia 4. października 1900. w rejestrze handlowym dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych uwidoczniono, że niemiecka nazwa stowarzyszenia opiewa: „Vereinigte Syrop Zuckerwaaren-Fabriken in Lemberg, registrirte Genossenschaft mit beschrankter Haftung“ i że statuty zmieniono względnie uzupełniono w ten sposób, że w miarę potrzeby utworzone zostaną zakłady filialne, warstaty pomocnicze i sklepy po innych miejscowościach, że Dyrekcya składa się z czterech dyrektorów i jednego zastępcy dyrektora a dalsza osnowa §. 14. statutu pozostaje niezmieniona, że wreszcie na walnem zgromadzeniu dnia 5. lipca 1900. wybrany został dyrektorem na czas statutem określony p. Michał Fischer, przemysłowiec we Lwowie przy ul. Krzyżowej l. 9.

(Uchwała z dnia 6. października 1900. L. cz. Firm. 1.702, stow. II. 178).

Tłumacz. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie oddział II. ogłasza, że równocześnie wpisano do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowo-gospodarczych przy firmie: „Oszczędność, stowarzyszenie kredytowe w Tłumaczu, zarejestrowane z ograniczoną poręką“, że na walnem zgromadzeniu członków tegoż Towarzystwa dnia 11. lipca 1900. odbytem uchwalono zmianę §. 93. statutu wedle którego odtąd publiczne ogłoszenia od stowarzyszenia umieszczane będą w jednym z dzienników lwowskich i że nadto jeszcze uchwalono zmienić §§. 2., 4., 5., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 24., 28., 30., 34., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 44., 48., 49., 50., 52., 55, 58., 61., 62., 63., 64., 66., 69., 72., 82., 83., 84. dotąd obowiązującego statutu, a to wedle załączonego i przechowanego w aktach protokołu walnego zgromadzenia z 11. lipca 1900.

(Uchwała z dnia 17. września 1900. L. cz. Firm. 155, stow. I. 116).

Zmiany w Dyrekcyi:

Stanisławów. Sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie oddział II. ogłasza, iż równocześnie wpisano do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie: „Bank mieszczański w Stanisławowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, że na walnem zgromadzeniu członków tego Towarzystwa, dnia 4. marca 1900, wybrano zastępcą dyrektora w miejsce Emanuela Czerwenki, Adolfa Sokołowskiego.

(Uchwała z dnia 17. września 1900. L. cz. Firm. 203 stow. I. st. 347).

Edykta.

(1—1) Firm. $^{126}/_{00}$.

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy ogłasza, że dnia 22. listopada 1900 przy firmie: „Spółka handlowa Towarzystw i Kółek rolniczych w Nowym Sączu, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ iż na walnem zgromadzeniu tegoż stowarzyszenia z dnia 7. sierpnia 1900 do L. R. 16.855 uchwalono zmianę §. 43. statutu Towarzystwa, który odtąd tak opiewa:

§. 43. Do rozwiązania spółki wymagana jest obecność członków reprezentujących co najmniej jedną czwartą część wszystkich głosów, gdyby jednak na pierwszem dotyczącem walnem zgromadzeniu, taki komplet się nie zebrał, zwołane ma być drugie walne zgromadzenie — równocześnie na ten sam dzień, które uchwala bez względu na ilość obecnych członków i głosów jakie reprezentują.

Do prawomocności takiej uchwały potrzeba $^{2}/_{3}$ części głosów reprezentowanych i $^{2}/_{3}$ części członków głosujących.

Nowy Sącz, dnia 23. września 1900.

(1—1) Firm. $\frac{^{148}/_{00}}{1.}$

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że w dniu 4. grudnia 1900. wpisano przy firmie: „Spółka spożywczo-oszczędnościowa na stacyi Nowosądeckiej c. k. koleji państwowej“.

Że na walnem zgromadzeniu członków tegoż stowarzyszenia odbytem 21. listopada 1897 według poświadczenia notaryalnego z dnia 9. czerwca 1898 L. R. 15 730 wybrano jako członków Zarządu: Leona Bielańskiego, Stefana Krokowskiego i Jana Kropodrę funkcyonaryuszy c. k. kolei państwowej w Nowym Sączu.

Nowy Sącz, dnia 3. listopada 1900.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.